

Granskning av Göteborgs Stads Leasing AB

– verksamhetsåret 2023

2024-01-30

Missiv till Göteborgs Stads Leasing AB

Lekmannarevisorerna har avslutat granskningen av bolaget avseende verksamhetsåret 2023. All granskning som genomförts i bolaget under året presenteras i denna granskningsredogörelse. Av redogörelsen framgår de sakkunnigas iakttagelser och bedömningar.

Vi, lekmannarevisorer, hänvisar till de sakkunnigas redogörelse som grund för vårt uttalande till kommunfullmäktige. Vi ställer oss bakom de sakkunnigas bedömningar och rekommendationer som framgår av denna redogörelse.

Följande rekommendation lämnas:

Bolaget rekommenderas att slutföra sitt arbete med att implementera fullmäktiges riktlinje för informationssäkerhet i sin verksamhet.

Vi vill betona vikten av att styrelsen vidtar lämpliga åtgärder med anledning av den rekommendationen som lämnas i granskningsredogörelsen.

Med anledning av rekommendationen vill vi ha ett yttrande från styrelsen. Av yttrandet ska det framgå vilka åtgärder som styrelsen har gjort eller planerar att göra för att hantera den lämnade rekommendationen.

Yttrandet ska skickas till stadsrevisionen@stadsrevisionen.goteborg.se senast den 21 juni 2024.

Göteborg den 30 januari 2024

Hans-Göran Gustafsson
Lekmannarevisor

Christina Rogestam
Lekmannarevisorssuppleant

Stadsrevisionens uppdrag

Stadsrevisionens uppdrag är att granska kommunens verksamhet. Granskningen sker på uppdrag av kommunfullmäktige som utser förtroendevalda revisorer som ansvarar för granskningen av nämnderna och kommunstyrelsen. Bland de förtroendevalda utser kommunfullmäktige även lekmanrevisorer. Lekmanrevisorerna ansvarar för granskningen av de bolag som kommunen äger.

De förtroendevalda revisorerna anlitar alltid sakkunniga biträden (yrkesrevisorer) som genomför granskningen. I granskningsredogörelserna presenterar yrkesrevisorerna den granskning de har gjort på bolagen. Granskningsredogörelserna ligger till grund för lekmanrevisorernas uttalande till kommunfullmäktige.

Viss granskning rapporteras till kommunfullmäktige löpande under året i särskilda revisionsrapporter. Du hittar alla Stadsrevisionens redogörelser och rapporter på www.goteborg.se/stadsrevisionen, du kan också beställa dem från revisionskontoret, stadsrevisionen@stadsrevisionen.goteborg.se.

Diarienummer: 0195/23

Innehåll

1	Samlad bedömning	5
1.1	Rekommendationer	5
2	Grundläggande granskning	6
2.1	Verksamhet	6
2.2	Ekonomi	6
2.3	Intern kontroll.....	7
2.4	Bedömning	7
3	Förebyggande arbete mot oseriösa aktörer och osund konkurrens	7
3.1	Granskningsresultat.....	8
3.1.1	Göteborgs Stads budget för år 2023.....	8
3.1.2	Göteborgs Stads riktlinje för inköp och upphandling	8
3.1.3	Göteborgs Stads trygghetsskapande och brottsförebyggande program.....	9
3.1.4	Göteborgs Stads handlingsplan för hur inköps- och beställarkompetensen i alla Stadens nämnder och styrelser kan förstärkas.....	9
3.1.5	Göteborgs Stads riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll	10
3.1.6	Lagen om offentlig upphandling (LOU)	10
3.2	Bedömning	11
4	Informationssäkerhet	11
4.1	Granskningsresultat.....	12
4.1.1	Göteborgs Stads säkerhetspolicy	12
4.1.2	Göteborgs Stads riktlinje för informationssäkerhet.....	12
4.1.3	Dataskyddsombudets rekommendationer.....	14
4.2	Bedömning	15
5	Säkerhetsarbete – krisberedskap	15
5.1	Granskningsresultat.....	15
5.1.1	Göteborgs Stads riktlinje för krishantering	15
5.1.2	Göteborgs Stads riktlinje för kriskommunikation	16
5.1.3	Göteborgs Stads plan för arbetet med krisberedskap och civilt försvar 2021–2023.....	17
5.1.4	Göteborgs Stads riktlinje för höjd beredskap inklusive Göteborgs Stads krigsorganisation	18
5.2	Bedömning	19

1 Samlad bedömning

Varje år granskar lekmannarevisorerna bolagets verksamhet i den omfattning som följer av god revisionsred. Årets granskning består av

- grundläggande granskning
- bolagets förebyggande arbete mot oseriösa aktörer och osund konkurrens
- informationssäkerhet
- säkerhetsarbete – krisberedskap.

Revisionskontoret har faktaavstämt all granskning med bolaget.

Den samlade bedömningen, utifrån årets granskning av bolaget, är att verksamheten i huvudsak har bedrivits på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vidare är bedömningen att bolagets interna kontroll i huvudsak har varit tillräcklig.

Bedömningen grundar sig på att genomförd granskning inte har visat på annat än att det verksamhetsmässiga och ekonomiska resultatet är förenligt med bolagsordning, ägardirektiv, kommunfullmäktiges mål och riktlinjer och att verksamheten har bedrivits enligt gällande lagar och föreskrifter. Granskningen visar också att bolagets arbete med intern styrning och kontroll bedrivs på ett systematiskt sätt och att det i granskningen inte har framkommit några väsentliga brister i bolagets arbete med intern kontroll i övrigt.

En avvikelse har noterats när det gäller granskningen av bolagets arbete med informationssäkerhet. Avvikelsen bedöms vara mindre allvarlig och berör en avgränsad del av verksamheten och påverkar därför inte helhetsbedömningen.

1.1 Rekommendationer

Utifrån årets granskning lämnar vi följande rekommendation:

- Bolaget rekommenderas att slutföra sitt arbete med att implementera fullmäktiges riktlinje för informationssäkerhet i sin verksamhet.

2 Grundläggande granskning

Den grundläggande granskningen syftar till att översiktligt bedöma bolagets ledning och styrning samt interna kontroll. Styrningen och kontrollen ska vara tillräcklig för att leva upp till mål, beslut och föreskrifter.

Den grundläggande granskningen består av tre övergripande revisionsfrågor:

- Har bolaget genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt?
- Har bolaget en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi?
- Har bolaget sett till att den interna styrningen, uppföljningen och kontrollen är tillräcklig?

Granskningen är avvikelsebaserad och fokuserar i huvudsak på bolagets övergripande systematik, strukturer och arbetssätt.

2.1 Verksamhet

Bolaget ska genomföra sitt grunduppdrag enligt bolagsordning, ägardirektiv, gällande lag och författning samt enligt de mål och riktlinjer som fullmäktige har beslutat om. Fullmäktige har genom budgeten gett stadens nämnder och bolag mål som de ska uppnå och uppdrag som de ska genomföra. Vi har översiktligt granskat hur bolaget har genomfört sitt grunduppdrag och arbetat med fullmäktiges mål och uppdrag, som berör bolaget. Vi har även granskat styrelsens protokoll och beslutsunderlag.

Granskningen visar att bolaget har planerat och genomfört grunduppdraget i enlighet med bolagsordningen och ägardirektivet. Vidare visar granskningen att bolaget har arbetat med de mål och uppdrag som fullmäktige har gett bolaget. Måluppfyllelsen och arbetet med fullmäktiges uppdrag har följts upp under året, i delårsrapporter och i årsrapporten.

Inga större avvikelser har noterats i styrelsens hantering vid beslutsfattande.

2.2 Ekonomi

Bolaget ska se till att verksamheten bedrivs inom de ekonomiska ramar som beslutats av styrelsen. Bolaget ska också se till att det finns en kontinuerlig ekonomisk uppföljning och rapportering. Vi har översiktligt granskat bolagets styrning av ekonomin samt dess ekonomiska uppföljning och rapportering.

Granskningen visar att bolaget har bedrivit verksamheten inom de ekonomiska ramarna för året. Granskningen visar vidare att bolaget har upp sin ekonomi kontinuerligt.

2.3 Intern kontroll

Bolaget ska se till att det finns ett systematiskt arbete med intern styrning och kontroll och riskhantering inom väsentliga områden. Bolaget ska även följa upp och utvärdera detta arbete. Vi har översiktligt granskat bolagets interna styrning, uppföljning och kontroll.

Granskningen visar att bolaget har upprättat en samlad riskbild och en internkontrollplan. Riskhantering har skett inom väsentliga områden. Granskningen visar även att den interna kontrollen har följts upp och att bolagets system för styrning, uppföljning och kontroll har utvärderats.

2.4 Bedömning

Revisionskontorets bedömning utifrån en översiktlig granskning är att bolaget har en tillfredsställande ledning och styrning samt tillräcklig intern kontroll inom de områden som vi har granskat.

3 Förebyggande arbete mot oseriösa aktörer och osund konkurrens

Syftet är att granska bolagets förebyggande arbete mot oseriösa aktörer och osund konkurrens i samband med inköp och upphandling.

Metod utgörs av intervjuer med företrädare för verksamheten, dokumentanalys och stickprov.

Revisionskriterier:

- Göteborgs Stads budget 2023
- Göteborgs Stads riktlinje för inköp och upphandling
- Göteborgs stads trygghetsskapande och brottsförebyggande program 2022–2026
- Göteborgs Stads handlingsplan för hur inköps- och beställarkompetensen i alla Stadens nämnder och styrelser kan förstärkas
- Göteborgs Stads riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll
- lagen om offentlig upphandling (2016:1145)

3.1 Granskningsresultat

3.1.1 Göteborgs Stads budget för år 2023

Ett mål i fullmäktiges budget är att stadens inköp- och upphandlingsprocesser ska bli mer effektiva. En inriktning för att nå målet är att oseriösa aktörer ska uteslutas och att staden ska ställa krav som garanterar att inköp- och upphandlingsverktyget inte leder till löne- eller villkorsdumpning för arbetstagare.

Bolaget tillämpar inköps- och upphandlingsförvaltningens mall för upphandlingsdokument som ligger till grund för såväl förfrågningsunderlag som upprättande av avtal. Upphandlingsdokumentet följer dels grunderna för uteslutning av leverantör, dels de arbetsrättsliga krav som ska ställas enligt lag om offentlig upphandling.

Som ett led i att arbeta med målet att oseriösa aktörer ska uteslutas, har bolaget under föregående år rekryterat ytterligare två medarbetare till enheten för inköp och upphandling.

En inriktning för att nå målet är också att bolaget samverkar med inköps- och upphandlingsförvaltningen som samordnar ett nätverk med stadens inköpsansvariga. Enligt uppgift informerar deltagarna varandra om eventuell kännedom om oseriösa leverantörer.

3.1.2 Göteborgs Stads riktlinje för inköp och upphandling

I fullmäktiges riktlinje för inköp och upphandling anges att risker för osund konkurrens, fusk och oegentligheter ska undvikas genom att kontrollera leverantörens seriositet, ha kontroll över leverantörskedjan samt genom att följa upp ställda krav i upphandlingen.

Leverantörens seriositet kontrolleras i samband med anbudsutvärdering och följer en mall och checklista för leverantörskontroll som tagits fram av inköp- och upphandlingsförvaltningen. Av den framgår såväl övergripande som fördjupade kontrollmoment. Exempel på det förra är om skatter och avgifter föreligger, och exempel på det senare är om faktiska företrädare för bolaget har annat bolagsengagemang och om det finns anmärkningar på den verksamheten.

För att säkerställa kontroll över leverantörskedjan följer bolaget, enligt uppgift, upphandlingsdokumentet vid upphandling och upprättande av avtal. I det anges att leverantör ska lämna in uppgifter om planerade underleverantörer och deras andel. Vad gäller underleverantörer ska de godkännas av bolaget.

Enligt uppgift följer bolaget upp ställda krav i upprättade avtal med leverantörer genom ett systematiskt arbete. Planen är att avtalen ska följas upp minst vart annat år, såvida inget annat föranleder tätare uppföljning. I upphandlingsdokumentet anges att bolaget under hela avtalsperioden kommer att genomföra fortlöpande kontroller av leverantören bland annat med avseende på skattebetalningar och ekonomisk stabilitet samt andra uppgifter hänförliga till en sund konkurrens. Vidare anges att kontroll genomförs av att leverantören, i sin tur, kontrollerar eventuella underleverantörer på liknande sätt.

Revisionskontoret har tagit del av fyra avtalsuppföljningsrapporter. Av dem framgår kontroll av kontraktsvillkor såsom exempelvis betalda skatter och socialförsäkringsavgifter, ekonomisk och finansiell ställning samt underleverantörer. Kontroll av särskilda villkor genomförs också av exempelvis miljöledningssystem, kvalitetsledningssystem och ackreditering av försäkringsbolag. I rapporterna framgår också avvikelser och hantering av dessa med leverantörerna.

3.1.3 Göteborgs Stads trygghetsskapande och brottsförebyggande program

Enligt fullmäktige ska nämnder och styrelser förstärka sina kontrollfunktioner och samverka internt och externt för att motverka ekonomisk brottslighet och att oseriösa aktörer kommer åt stadens resurser.

För att stärka sina kontrollfunktioner vid inköp och upphandling har bolaget, som nämnts, utökat resurserna med två medarbetare till enheten för inköp och upphandling under föregående år.

Beträffande extern samverkan för att motverka oseriösa aktörer så sker det regelbundet med inköps- och upphandlingsförvaltningen i olika avseenden. Exempelvis samordnar förvaltningen kontinuerligt möten med stadens upphandlingsansvariga. På dessa möten hanteras bland annat inköps- och upphandlingsförvaltningen samordnade kontroller inom riskbranscher för att motverka oegentligheter och osund konkurrens. Bolaget samverkar också med förvaltningen när det gäller bolagets kategoriansvar för stadens ramavtal för lätta fordon och handhållna maskiner. Ytterligare ett sätt som bolaget samverkar med förvaltningen är att förvaltningens jurister, enligt uppgift, kontrollerar bolagets upprättande av avtal. Som nämnts tillämpar bolaget också förvaltningens mallar vid upphandling och upprättande avtal.

3.1.4 Göteborgs Stads handlingsplan för hur inköps- och beställarkompetensen i alla Stadens nämnder och styrelser kan förstärkas

Syftet med att förstärka inköps- och beställarkompetensen är såväl att öka kunskap och minska risken för att beställare gör fel, som att öka inköpsmognad och kontroll på samtliga delar i inköpsprocessen. Vidare är syftet att förbättra helhetssyn och beslutsunderlag inför strategiska prioriteringar.

För att öka kunskapen och minska risken att bolaget som beställare gör fel har bolaget, enligt uppgift, utsedda beställare med tydligt mandat över vilka varor eller tjänster som personen får beställa. Och, för att säkerställa ett ändamålsenligt antal beställare i e-handelssystemet reducerades antal beställare med tre fjärdedelar för två år sedan.

Enligt uppgift har också samtliga utsedda beställare tagit del av stadens grundläggande digitala utbildningar. För att kunna inneha beställarfunktion krävs numera att vederbörande tagit del av nämnda utbildningar.

Vad gäller att tillse att nya chefer tar del av stadens utbildning för chefer inom inköp och upphandling pågår för närvarande en inventering över vilka som behöver ökad kompetens. Bolaget genomför utbildningar för chefer.

Bolaget har bedömt behovet av, och genomfört, utveckling av bolagets inköpsfunktion. På uppdrag av bolaget har KPMG, våren 2023, genomfört en genomlysning av verksamheten och tagit fram förslag på hur inköpsverksamheten kan organiseras. Arbetet är dokumenterat i rapporten *Kartläggning av inköp och lagerhållning*, vilken ligger till grund för pågående utvecklingsarbete.

För att öka inköpsmognad och kontroll på samtliga delar i inköpsprocessen genomförs, enligt uppgift, aktiviteter såsom att medverka i inköps- och upphandlingsförvaltningens återkommande inköpsmognadsmätningar samt genomföra kontinuerliga analyser av bolagets inköp. Analys av bolagets inköp framgår också i ovan nämnda rapport från KPMG.

För att förbättra helhetssyn och beslutsunderlag inför strategiska prioriteringar har bolaget utsett ansvarig för inköp och upphandlingsfrågor i ledande befattning som har ansvar för hela bolagets inköpsprocess och med uppdrag att samverka i frågan inom staden.

3.1.5 Göteborgs Stads riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll

Enligt fullmäktige ska risken för förekomst av oegentligheter alltid vara en del av bolagsstyrelsens riskhantering.

I bolagets riskanalys framgår att oseriösa aktörer och osund konkurrens i samband med inköp och upphandling är en risk.

Risken som identifierats är att bolaget vid direktupphandling kan anlita en leverantör som har en osund finansiell och ekonomisk ställning och/eller inte är registrerad för moms eller betalar arbetsgivaravgifter. Åtgärden för att minimera risken är att kontrollera leverantörer i Creditsafe vid en direktupphandling.

En annan aspekt av oseriösa aktörer och osund konkurrens, som bolaget identifierat i sin riskanalys, är att leverantör inte kan leva upp till villkoren i avtalet vad gäller leverans av vara eller tjänst i tid och/eller till avtalat pris.

3.1.6 Lagen om offentlig upphandling (LOU)

Enligt LOU ska leverantör uteslutas från att delta i en upphandling om leverantör är dömd för brott såsom exempelvis organiserad brottslighet, bestickning, bedrägeri och penningtvätt. En leverantör ska också uteslutas om vederbörande inte har fullgjort sina skyldigheter avseende betalning av skatter och socialförsäkringar. Vidare får upphandlande myndighet utesluta en leverantör från att delta i en upphandling om det föreligger missförhållanden i övrigt i fråga om leverantörs verksamhet, exempelvis att leverantör åsidosatt miljö-, social- eller arbetsrättsliga skyldigheter eller brister i yrkesutövning.

Enligt uppgift säkerställer bolaget att kontrollera uteslutningsgrunder såsom brott, obetalda skatter och/eller socialförsäkringar och missförhållanden i övrigt i samband med upphandling genom kreditupplysningstjänsten Creditsafe, upphandlingsdokumentet och checklista för leverantörskontroll samt egenförsäkran. Revisionskontoret har tagit del av fem utvärderingar av anbudsgivare inom fem upphandlingar. Av dem framgår att dokumenterad kontroll görs av om skatter, socialförsäkringsavgifter och registrering uppfylls liksom finansiell ställning. Beroende på vad upphandlingen avser sker också kontroller av krav på yrkesutövning, kapacitet, kvalitetsarbete och miljöarbete.

I upphandlingsdokumentet framgår kraven och kontrollerna vid prövning av anbudsgivare och anbud samt krav på egenförsäkran att uteslutningsgrunder inte föreligger och att samtliga krav enligt upphandlingslagen är uppfyllda.

När det gäller särskilda villkor för fullgörande av kontrakt ställer bolaget särskilda miljömässiga, sociala, arbetsrättsliga och andra villkor för hur ett kontrakt ska fullgöras. Åsidosättande av dessa villkor är grund för uteslutande. I upphandlingsdokumentet framgår kontroll av om leverantör eventuellt har åsidosatt sina skyldigheter enligt miljö-, social- och arbetsrätt. Likaså framgår kontroll om leverantör eventuellt gjort sig skyldig till allvarliga fel i yrkesutövningen.

Vad gäller kravet att säkerställa att underleverantörer, som direkt medverkar till att fullgöra kontraktet, uppfyller arbetsrättsliga villkor om lön, semester och arbetstid, framgår det i upphandlingsdokumentet. Det är leverantör som har skyldighet att kontrollera underleverantörer med avseende på skattebetalningar och ekonomisk stabilitet och andra uppgifter hänförliga till en sund konkurrens.

3.2 Bedömning

Revisionskontorets bedömning är att bolaget visar följsamhet gentemot upphandlingsrättsliga lagar samt fullmäktiges beslut och styrdokument när det gäller att arbeta förebyggande mot oseriösa aktörer och osund konkurrens i samband med inköp och upphandling.

4 Informationssäkerhet

Syftet är att granska bolagets organisering, ledning och styrning av sitt arbete med informationssäkerhet. Följsamhet gentemot fullmäktiges säkerhetspolicy samt riktlinje för informationssäkerhet kommer att granskas liksom omhändertagande av dataskyddsbudets rekommendationer.

Metod utgörs av intervjuer med företrädare för verksamheten och dokumentanalys.

Revisionskriterier:

- Göteborgs Stads säkerhetspolicy
- Göteborgs Stads riktlinje för informationssäkerhet

4.1 Granskningsresultat

4.1.1 Göteborgs Stads säkerhetspolicy

Enligt fullmäktige är informationssäkerhet ett åtgärdsområde inom det samlade säkerhetsarbetet och därav en del av verksamhetens riskhantering. Säkerhet handlar om att upprätthålla en definierad risknivå. Åtgärdsområden som ska inkluderas i säkerhetsarbetet är personsäkerhet, fysisk säkerhet, informations-säkerhet och krisberedskap.

Granskningen visar att bolagets ledning engagerar sig i verksamhetens säkerhetsarbete genom en tydlig inriktning och fördelning av ansvar. Revisionskontoret har tagit del av bolagets *Anvisning för säkerhetsarbetet på GSL* i vilken ansvar och roller framgår. Anvisning kommer att ses över i slutet av år 2023 med anledning av bolagets pågående implementering av informations-säkerhetsarbetet enligt fullmäktiges riktlinje för informationssäkerhet.

Ledningen följer årligen upp att säkerhetsnivån är acceptabel inom säkerhetsarbetet och återrapportera till styrelsen. I styrelsens protokoll från juni 2023 framgår att styrelsen informerats. I och med det pågående arbetet med informationssäkerhet kommer även det säkerhetsområdet att tillföras den årliga uppföljningen till styrelsen.

Vd har utsett säkerhetschef eller motsvarande med befogenhet att vara drivande och hålla ihop, initiera och genom stöd och uppföljning utveckla säkerhetsarbetet. Det är bolagets beredskaps- och säkerhetssamordnare som ansvarar för det arbetet med stöd av bolagets fastighetsansvarige. Bolaget har också en säkerhetsskyddschef som utsågs i och med att vissa tjänster säkerhetsskyddsklassades i samband med uppdraget att utveckla en beredskapsorganisation.

4.1.2 Göteborgs Stads riktlinje för informationssäkerhet

På frågan om ledningen engagerar sig i verksamhetens informationssäkerhetsarbete genom en tydlig inriktning och fördelning, anges vid intervjutillfället att ansvarig för informationssäkerhetsarbetet nyligen utsetts i och med att resurser avsatts för att omhänderta uppdraget.

När det gäller dokumenterade rutiner för att bedriva ett systematiskt och långsiktigt informationssäkerhetsarbete innehållande informationsklassifikation, riskanalys, åtgärder och uppföljning pågår ett arbete som beräknas vara klart år 2024/2025. Revisionskontoret har tagit del av bolagets tid- och aktivitetsplan för implementering av arbetet med informationssäkerhet enligt fullmäktiges riktlinje. Av den framgår aktiviteter, ansvarig, status och tidsangivelse för när olika aktiviteter beräknas vara genomförda. Exempelvis framgår att arbetet med att sammanställa informationstillgångar och därefter klassificering av dessa, kommer att genomföras under de tre första kvartalen under år 2024.

Som en del i bolagets arbete med omvärldsanalys för att få kunskap om hot, risker och sårbarhet deltar bolagets informationssäkerhetsansvarig i olika

nätverk som leds av exempelvis stadsledningskontoret eller Sveriges Kommuner och Regioner (SKR).

4.1.2.1 Organisatoriska säkerhetsåtgärder

Granskningen visar att bolaget säkerställt att anställda och externa användare lämnar tillbaka informationstillgångar som de förfogar över då deras anställning, uppdrag eller avtal ändras. I bolagets *Checklista för avgång* framgår att närmaste chef ska tillse att avsluta personens olika behörigheter i it-system och databaser. Sker inte detta inom 30 dagar så görs det automatiskt via stadenkontot som hanteras av Intraservice.

Beträffande åtkomst till information säkerställer bolaget, enligt uppgift, att åtkomst och behörighet till information ges restriktivt utifrån arbetsuppgifter och organisatorisk tillhörighet utifrån principen om att endast ha tillgång till den information som behövs för arbetsuppgiftens utförande. Vid nyanställning är det närmaste chef som beställer relevanta behörigheter. I de fall ytterligare behörigheter behöver ges, stämmer närmaste chef av med it-strateg innan behörighet tilldelas. Enligt uppgift finns idag inga skriftliga rutiner avseende nyanställning och behörigheter, men det ska tas fram inom ramen för pågående utvecklingsarbete. Av bolagets tid- och aktivitetsplan för arbetet med informationssäkerhet framgår att en aktivitet är att ta fram en rutin för introduktion av nyanställda.

När det gäller att följa upp behörigheter och åtkomst till information vid byte eller förändring av tjänst ska, enligt uppgift, rutin tas fram för att säkerställa uppföljningen. I bolagets tid- och aktivitetsplan framgår också att interna checklistor/styrdokument ska tas fram vid omflyttning inom bolaget.

Säkerställande av informationssäkerheten vid upphandling av system ska, enligt uppgift, framgå i avtal med leverantörer som får åtkomst och behandlar information som ägs av Göteborgs Stad. Enligt bolaget är det inte ofta förekommande, men om så sker, tar bolaget hjälp av Intraservice vid upphandling av nya it-system för att säkerställa att alla frågor täcks upp som rör informationssäkerhet. I de fall leverantör behandlar personuppgifter på uppdrag av Göteborgs Stad upprättas personuppgiftsbiträdesavtal enligt den mall som rekommenderas av dataskyddsenheten på Intraservice.

När det gäller att säkerställa en leverantörs informationssäkerhet genom verifiering innan införande av nya system i verksamheten, är det identifierat som ett utvecklingsområde.

Avseende informationssäkerhet vid störning har bolaget tagit fram en kontinuitetsplan, det vill säga åtgärdsplan, för att säkerställa att kritisk verksamhet fortsatt kan bedrivas på en acceptabel nivå vid en allvarlig störning eller avbrott som exempelvis cyberattack. I bolagets handlingsplan för förmågehöjande insatser framgår också utbildningsinsatser i informationssäkerhet som förberedelse för bortfall av it- och data.

För att säkerställa att inträffade informationssäkerhetsincidenter, när anmälningsskyldighet finns enligt lag eller förordning, anmäls till ansvarig myndighet

har bolaget tagit fram *Rutin för hantering av personuppgiftsincident*. Rutinen finns att tillgå för medarbetarna via intranätet.

För att säkerställa krav på upprätthållande av personlig integritet och skydd av personuppgifter, enligt tillämpliga lagar och författningar, samt att det finns rutiner för behandling av personuppgifter och informationstexter till registrerade har bolaget tagit fram *Anvisning för hantering av personuppgiftsbehandling*, *Rutin för begäran om registerutdrag och den registrerades rättigheter* samt *Integritetspolicy för Göteborgs Stads Leasing*.

4.1.3 Dataskyddsombudets rekommendationer

Enligt dataskyddsombudet årsrapport 2022 rekommenderades bolaget:

- att anta en övergripande strategi för dataskydd som utgår från ett riskbaserat arbetssätt där bolaget prioriterar de behandlingar som har högst risker
- att säkerställa att dokumenthanteringsplanen är aktuell och uppdaterad samt att medarbetare har kunskap och möjlighet att följa denna
- att särskilt fokusera på de brister som identifierats i förra årets fördjupade kontroll kopplat till positioneringsteknik och årets fördjupade kontroll kopplat till kamerabevakning.

Revisionskontoret kan konstatera att bolaget arbetar med att omhänderta rekommendationerna.

När det gäller att anta en övergripande strategi för dataskydd har bolaget, enligt uppgift, i samband med pågående översyn av personuppgiftsbehandlingar i DraftIT¹ och tröskelanalyser/konsekvensbedömningar av dessa även analyserat de behandlingar som har högst risker och prioriterar dessa. Exempel på höga risker bolagets arbete med positioneringsteknik, kameraövervakning och HR.

Beträffande rekommendationen som rör dokumenthanteringsplanen har bolaget, enligt uppgift, utsett en ansvarig person som påbörjat arbetet med att uppdatera planen, gallringsrutiner och informationssäkerhet.

Avseende rekommendationen om positioneringsteknik och kamerabevakning har revisionskontoret tagit del av bolagets redogörelse som är översänt till bolagets dataskyddsombud. När det gäller positioneringsteknik framgår att arbete pågår samt att bolaget avsatt resurser för anställning av mobilitetsansvarig som har i uppdrag att ansvara för personuppgiftsbehandling vid tillämpning av positioneringsteknik. Beträffande rekommendationen om kamerabevakning anges att ny rutin är upprättad och att personuppgiftsbehandlingen är uppdaterad i DraftIT samt att skyltning förtydligats och att lagringstid för inspelat material är justerat.

---

¹¹ DraftIT är ett staden-gemensamt register för personuppgiftsbehandlingar. Det fungerar på så sätt att registrering låter sig göras först efter det att ett antal obligatoriska uppgifter har angetts. I det här fallet handlar det om uppgifter som ska finnas enligt dataskyddsförordningen.

4.2 Bedömning

Av granskningen framgår att bolaget har ett pågående arbete med att implementera fullmäktiges riktlinje för informationssäkerhet. Enligt tidsplanen kommer det systematiskt och långsiktiga informationssäkerhetsarbetet med sammanställning av informationstillgångar, informationsklassifikation, riskanalys, åtgärder och uppföljning vara på plats år 2024/2025.

Givet ovanstående lämnar revisionskontoret följande rekommendation till bolaget:

Bolaget rekommenderas att slutföra sitt arbete med att implementera fullmäktiges riktlinje för informationssäkerhet i sin verksamhet.

5 Säkerhetsarbete – krisberedskap

Syftet är att granska bolagets organisering, ledning och styrning av sitt arbete med krisberedskap och om arbetet är ändamålsenligt i förhållande till fullmäktiges styrdokument på området.

Metod utgörs av intervjuer med företrädare för verksamheten och dokumentanalys.

Revisionskriterier utgörs av:

- Göteborgs Stads riktlinje för krishantering
- Göteborgs Stads riktlinje för kriskommunikation
- Göteborgs Stads plan för arbetet med krisberedskap och civilt försvar 2021–2023
- Göteborgs Stads riktlinje för höjd beredskap inklusive Göteborgs Stads krigsorganisation
- Stadsledningskontorets råd kring arbetet med beredskapsplaner för höjd beredskap.

5.1 Granskningsresultat

5.1.1 Göteborgs Stads riktlinje för krishantering

Syftet med Göteborgs Stads riktlinje för krishantering är att nämnder och bolagsstyrelser ska ha en god förmåga att hantera krissituationer. Riktlinjen förtydligar nämnders och bolagsstyrelsers ansvar samt vilka funktioner och vilken förmåga som krävs för att bedriva samverkan och ledning vid samhällsstörningar. Utifrån riktlinjen ska varje nämnd och bolagsstyrelse ta fram en egen planering baserat på riktlinjen.

I bolagets krisledningsplan, som revisionskontoret tagit del av, framgår hur krisledningsorganisationen ska aktiveras. I planen är ansvar, roller och mandat

fastställda och särskilda uppgifter förberedda. Bolagets vd är den tjänsteperson som tar beslut om att aktivera en krisledningsorganisation.

Bolaget har tillsett att säkerställa förmåga att medverka i samverkansmöten och i samordning i kriskommunikationsinsatser samt sända samverkansperson till stadsledningskontoret. Det framgår i såväl bolagets krisledningsplan som beredskapsplan för höjd beredskap samt rutin för kriskommunikation.

Enligt riktlinje för krishantering bör nämnder och bolagsstyrelser som bedriver samhällsviktigt verksamhet även ha tillgång till en alternativ ledningsplats. Enligt bolagets beredskaps- och säkerhetssamordnare pågår diskussion med Business Region Göteborg om alternativ ledningsplats.

När det gäller teknisk utrustning tillser styrelsen, enligt uppgift, att bolaget har förmåga att ta emot och dela information i webbaserat informationssystem, det vill säga WIS² och att använda Rakel³ som reservsamband för telefoni.

5.1.2 Göteborgs Stads riktlinje för kriskommunikation

Göteborgs Stads riktlinje för kriskommunikation beskriver hur nämnder och styrelser ska kommunicera vid kris och vid höjd beredskap.

I bolagets rutin för kriskommunikation framgår hur bolaget har säkerställt en organisation för arbete med kriskommunikation. Enligt uppgift har en ny tjänst som kriskommunikatör inrättats under våren 2023. Enligt uppgift pågår ett arbete med att uppdatera rutinen. Arbetet genomförs av bolagets kriskommunikatör och bolagets beredskaps- och säkerhetssamordnare.

Enligt uppgift utvecklar bolaget sin kriskommunikationsorganisation genom kontinuerlig utbildning och övning. Kris- och krigsövningar har genomförts våren 2022 och hösten 2023. Därtill genomförs övningar i samband med någon av de återkommande testen av Rakel som sker var tredje månad.

Bolaget har säkerställt att en kommunikationsplan tagits fram för den generella krishanteringen (kopplad till styrelsens krisledningsplan) inklusive plan för styrelsens alternativa kanaler. Det framgår i bolagets rutin för kriskommunikation. I rutinen anges att om ordinarie kontaktvägar såsom telefon och e-mail inte fungerar ska bolaget ha förmåga att använda alternativa kontaktvägar såsom Rakel och WIS. Och, om inte de, i sin tur, fungerar är de alternativa kontaktvägarna ordonnans via bil, cykel eller till fots.

---

² WIS = är ett nationellt Webbaserat InformationsSystem för att underlätta informationsdelning mellan aktörer som Göteborg använder för att dela information i planerings- och förberedelsearbetet och vid samhällsstörningar.

³ Rakel står för **RA**dio**K**ommunikation för **E**ffektiv **L**edning och är Sveriges nationella kommunikationssystem för samverkan och ledning för organisationer med ansvar inom allmän ordning, säkerhet, hälsa och försvar. Med Rakel kan medarbetare med samhällsviktiga uppdrag dela information säkert och effektivt. Infrastrukturen ägs av svenska staten och MSB ansvarar för drift, förvaltning och utveckling.

5.1.3 Göteborgs Stads plan för arbetet med krisberedskap och civilt försvar 2021–2023

Fullmäktiges plan för arbetet med krisberedskap och civilt försvar innehåller fastställda övergripande mål och inriktning för arbetet som gäller för samtliga nämnder och styrelser. Vidare framgår vilka nämnder och styrelser som har särskilt ansvar för de olika uppdragen och för de prioriterade åtgärderna. Bolaget har i uppdrag att ansvara för att ha förmåga att vid behov kunna bistå andra nämnder och styrelser avseende logistik och transporter av vatten i mindre kärl.

I bolagets krisledningsplan framgår hur arbetet med krisberedskap och civilt försvar bedrivs i enlighet med verksamhetens behov utifrån såväl fullmäktiges plan för arbetet med krisberedskap och civilt försvar som fullmäktiges riktlinje för krishantering.

Bolagsstyrelsen har upprättat en risk- och sårbarhetsanalys och utifrån den beslutat om vilka åtgärder som ska genomföras för att utveckla krisberedskapen inom det egna uppdraget. Analysen finns i bolagets beredskapsplan vid höjd beredskap. Risk- och sårbarhetsanalysen innehåller bolagets samhällsviktiga uppdrag och vad som kan vara acceptabla avbrottstider, scenarier, konsekvenser och åtgärder. Att transportera mat till äldreboenden och till se att stadens fordon underhålls och repareras och att ersättningsfordon tillhandahålls vid behov är samhällsviktiga uppdrag som bolaget utför.

På frågan om bolagsstyrelsen säkerställt att tillräckliga resurser avsatts för arbete med krisberedskap och civilt försvar bedömer bolagets beredskaps- och säkerhetssamordnare att så är fallet. Styrelsen uppges ha fokuserat området genom att bland annat inrätta tjänsten beredskaps- och säkerhetssamordnare.

När det gäller kontinuitetshantering har bolaget tagit fram planer för tiden 2021–2023. I och med att bolaget bedriver samhällsviktig verksamhet ska bolaget ha reservlösningar som säkerställer att verksamheten är på tolerabel nivå, oavsett vilken störning den utsätts för. Revisionskontoret har tagit del av flera planer för kontinuitetshantering, exempelvis åtgärdslista avseende cyberattacker och skyfall, handlingsplan för förmågehöjande insatser (bilaga till beredskapsplan vid höjd beredskap), krisledningsplan avseende lokaler, säkerhet och uthållighet (bilaga till beredskapsplan vid höjd beredskap) samt *Katastrofberedskap för Stadens bud* avseende lista över lastbilsuthyrare.

Beträffande den generella planeringen, som bolaget ska ha enligt fullmäktiges plan, har bolaget år 2021 uppdaterat en generell krisledningsplan för perioden 2021 – 2023, vilket framgår i bolagets krisledningsplan. Planen är framtagen utifrån Göteborgs Stads riktlinje för krishantering med beaktande av verksamhetens risk- och sårbarhetsanalys.

Beträffande rapportering styrs den även av *Göteborgs Stads riktlinje för krishantering* utöver planen för krisberedskap och civilt försvar. I riktlinje för krishantering framgår att styrelsen ansvarar för att bolaget har en kontaktpunkt motsvarande en inriktnings- och samordningskontakt som är den primära kontaktvägen vid samhällsstörningar. Vidare anges i riktlinjen att styrelser/-

nämnder som bedriver samhällsviktig verksamhet så bör kontaktpunkten ha förmåga att ta emot och dela information via Rakel och WIS. Enligt uppgift är vd inriktnings- och samordningskontakt och har förmåga att hantera Rakel. Beredskaps- och säkerhetssamordnare bistår inriktnings- och samordningskontakten i hantering av WIS.

Inom ramen för prioriterade åtgärder som anges i planen för arbetet med krisberedskap och civilt försvar hänvisas till riktlinje för nödvattenförsörjning inom vilken bolaget har i uppdrag att ansvara för att ha förmåga att vid behov kunna bistå andra nämnder och styrelser avseende logistik och transporter av vatten i mindre kärl. Revisionskontoret har tagit del av bolagets rutin vid störningar i dricksvattenförsörjningen.

5.1.4 Göteborgs Stads riktlinje för höjd beredskap inklusive Göteborgs Stads krigsorganisation

Riktlinje syftar till att skapa en gemensam inriktning och samsyn i Göteborgs Stad vid höjd beredskap. Riktlinjen tydliggör ansvar och övergripande krav gällande beredskapsplanering i fredstid, vilket inkluderar arbete med krigsplacering.

5.1.4.1 Beredskapsplanering i fredstid

Granskningen visar att bolaget har tagit fram en beredskapsplan som en del i beredskapsarbetet i fredstid. Planen är senast reviderad i december 2022. Revisionskontoret har tagit del av planen och kan konstatera att den följer stadsledningskontorets *Råd kring arbetet med beredskapsplaner för höjd beredskap* i vilken vägledning ges per obligatorisk rubrik som även återfinns i bolagets plan.

I och med att bolaget ansvarar för transporter via Stadens bud och Stadens fordon via serviceenheten har bolaget en resursfunktion med särskilt ansvar för transport, logistik och ordonnans. Det uppdraget ingår som del i bolagets krigsorganisation.

Enligt uppgift aktualitetprövas beredskapsplanen minst en gång per år. Enligt beredskaps- och säkerhetssamordnaren sker aktualitetsprovningen oftare eftersom anställda slutar och nya anställda tillkommer.

5.1.4.2 Arbete med krigsplacering i fredstid

Bolaget har i fredstid tagit ställning till om planeringsverktyget krigsplacering ska tillämpas och vilka tjänster som då ska omfattas. Det framgår i bolagets *Rutin – Process krigsplacering* som är en dokumenterad arbetsprocess som reglerar det interna arbetet med krigsplacering. I rutinen framgår att anställda i bolaget är krigsplacerade eftersom verksamheten utför samhällsviktiga uppdrag. Vidare framgår av rutinen att processen med krigsplacering utförs två gånger per år.

5.1.4.3 Resursfunktioner som ska förberedas i fredstid

Resursfunktioner handlar i fredstid om att uppnå organisatorisk beredskap för styrelser och nämnder att tillsammans kunna hantera situationer såsom omfattande samhällsstörningar vid en eventuell krigssituation. Fullmäktige fattade i slutet av mars 2023 beslut om resursfunktionerna i samband med revidering av riktlinje för höjd beredskap inklusive Göteborgs Stads krigsorganisation.

Totalt finns 21 resursfunktioner. Styrelser och nämnder ansvarar för att funktionerna förbereds i fredstid och ha förmåga att börja utföra uppdrag under höjd beredskap. Bolaget är ansvarig för resursfunktionen som avser transport, logistik och ordonnans. Vidare ska bolaget delta i resursfunktionerna energi och reservkraft, nödvattenförsörjning samt måltider inom staden inklusive nödbespisning.

När det gäller ansvaret för resursfunktionen transport, logistik och ordonnans pågår ett arbete inom bolaget för att säkerställa att resursfunktionen i fredstid uppnår en organisatorisk beredskap. Revisionskontoret har tagit del av bolagets utkast till en rutin gällande *Resursfunktion – transport, logistik och ordonnans*. I rutinen framgår nödvändiga beslutsforum och stabsorganisation, samverkan och samarbete med övriga förvaltningar och bolag samt säkerställda och uppdaterade kontaktvägar (sambandskatalogen).

När det gäller att förbereda former för samverkan med externa aktörer, inklusive att säkerställa och uppdatera kontaktvägar framgår det i exempelvis dokumentet *Katastrofberedskap – Stadens bud*. Dokumentet innehåller en lista över lastbilsuthyrare och kontaktppgifter.

5.2 Bedömning

Revisionskontorets bedömning är att Göteborgs Stads Leasing AB arbetar ändamålsenligt enligt fullmäktiges styrdokument som avser riktlinje för krishantering, riktlinje för kriskommunikation, plan för arbetet med krisberedskap och civilt försvar, riktlinje för höjd beredskap inklusive krigsorganisation samt stadsledningskontorets råd kring arbetet med beredskapsplaner för höjd beredskap.